

The Relationship Between Creative Leadership and School Administration Towards Excellence of School Administrators Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Nattaphon Prapphan and Amnuay Thongprong

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: 6712470021@rumail.ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-0621-517X>

E-mail: amnuay.t@rumail.ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-1977-9894>

Received 16/12/2025

Revised 19/12/2025

Accepted 27/01/2026

Abstract

Background and Aims: Amidst the disruptions and volatility of the 21st century, driving school administration towards excellence according to the OBEC Quality Award (OBECQA) criteria requires management mechanisms that transcend traditional bureaucratic frameworks. This is particularly crucial for schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok Area 2, which operate in a high-stakes environment yet face challenges in leveraging creative potential to address learning loss effectively. "Creative Leadership" has thus emerged as a vital competency that needs systematic exploration and promotion. Consequently, this research aimed to 1) study the level of creative leadership, 2) investigate the level of school administration towards excellence, and 3) analyze the relationship between these two variables among school administrators in the designated area.

Methodology: The sample consisted of 375 teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok Area 2 in the 2025 academic year, obtained through stratified random sampling. The research instrument was a 5-level Likert scale questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

Results: 1) Creative leadership of school administrators was overall at a high level; "Vision" yielded the highest mean, while "Imagination" was the dimension needing further enhancement. 2) School administration towards excellence was overall at a high level, with "Results" achieving the highest mean, whereas "Staff Development" yielded the lowest. 3) Creative leadership exhibited a significant positive correlation with school administration towards excellence at a very high level ($r_{xy} = .920, p < .01$).

Conclusion: The findings suggest that creative leadership serves as a key catalyst for institutional quality in the New Normal. However, administrators should prioritize enhancing imaginative skills and staff development programs to bridge existing gaps in innovation management. As this study primarily reflects teacher perceptions, future practical applications should integrate broader perspectives from diverse stakeholders.

Keywords: Creative Leadership; School Administration towards Excellence; School Administrator

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ณัฐพล ปราบพาล และอานวย ทองโปร่ง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ภายใต้ภาวะความผันผวนและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) จำเป็นต้องอาศัยกลไกการบริหารที่ก้าวข้ามกรอบระเบียบแบบแผนดั้งเดิมไปสู่การใช้นวัตกรรมนำการพัฒนา โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความพร้อมสูงแต่ยังเผชิญความท้าทายด้านการดึงศักยภาพเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เป็นรูปธรรม "ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์" จึงเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องเร่งศึกษาและส่งเสริม การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และ 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 375 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย: 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ด้านจินตนาการเป็นด้านที่ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติมเนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ด้านการพัฒนาบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .920$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผล: จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการยกระดับทักษะด้านจินตนาการและการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อปิดช่องว่างด้านการจัดการนวัตกรรม ทั้งนี้ การประเมินผลอิงตามการรับรู้ของข้าราชการครูเป็นหลัก การนำผลไปใช้จึงควรพิจารณาข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่นประกอบด้วย

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ; ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ในท่ามกลางสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง (Disruption) การเตรียมความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เพื่อขับเคลื่อนโมเดล "ประเทศไทย 4.0" จึงเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการ (สุگیر สียาย, 2564: 1-2) หัวใจสำคัญของการก้าวไปสู่จุดหมายดังกล่าว คือการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (School Administration

towards Excellence) โดยอาศัยเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) เป็นเข็มทิศในการสร้างระบบบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและเท่าทันต่อวิถีปกติใหม่ (สุนิสา เทศเปียว, 2565: 3-4; ญัณฐ์ณิชา ชัยนนธิ, 2564: 4-5)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนองค์กรท่ามกลางบริบทโลกยุค VUCA World คือการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้บริหารจากการสั่งการในรูปแบบเดิม ไปสู่การใช้ "ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์" (Creative Leadership) ซึ่งเน้นการบูรณาการวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกันเป็นทีม (พัชรารักษ์ ลัมพ์คิน, 2564: 1-2; สมปราษฎ์ วุฒิจันทร์, 2563: 24) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ถือเป็นพลวัตสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง (ละอองดาว เชาว์ชอบ, 2566: 4-5)

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่มีความพร้อมสูงและได้รับความคาดหวังอย่างมากจากสังคม แม้ที่ผ่านมาจะประสบความสำเร็จในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างชัดเจน แต่จากข้อมูลสถานภาพการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2568: 42) ยังพบประเด็นท้าทายในด้านการบริหารจัดการนวัตกรรม โดยเฉพาะการก้าวข้ามกรอบระเบียบแบบแผนดั้งเดิมเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากร ในการร่วมกันแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และยกระดับสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างเต็มรูปแบบ

แม้จะมีงานวิจัยศึกษาภาวะผู้นำในพื้นที่นี้มาบ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นในมิติของการปรับปรุงเชิงโครงสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงตามลำดับขั้น (อิตติขาม เจะหะ, 2564: 12) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาเชิงลึกว่า พลังของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะส่งผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ OBECQA ได้เพียงใด เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมเมือง และสามารถนำพาสถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จทั้งในมิติด้านวิชาการและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในทิศทางบวกระดับสูง

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยเริ่มต้นจากทฤษฎีสากลของ Puccio et al (2007), Robinson (2001) และ Ubben et al (2011) ที่เน้นย้ำถึงบทบาทของผู้นำในการเผชิญหน้ากับความซับซ้อนด้วยจินตนาการและการคิดนอกกรอบ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญกับข้อค้นพบของนักวิชาการไทยหลายท่าน อาทิ ญัฐธัญญา พลศรีดา (2564), อิบติซาม เจ๊ะหะ (2564), จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565), นคร ชูสอนสาย (2565), ปาณิสรา อะทะโน (2566), สนธยา สมลิคุณ (2566), เสาวนีย์ เกียรติพรศักดิ์ดา (2566), กัลยดา พงศ์ศิริ (2567), รัตนา แปะโค (2567), พรทวีคุณ ศิริคุณ (2568) และรณชัย ปิงอุทา (2568) ที่เห็นตรงกันว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาปรับตัวได้ในสภาวะวิกฤตประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีวิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว จินตนาการ และการทำงานเป็นทีม ซึ่งถือเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญที่เปลี่ยนศักยภาพส่วนบุคคลให้กลายเป็นพลังขับเคลื่อนนวัตกรรมทั่วทั้งองค์กร

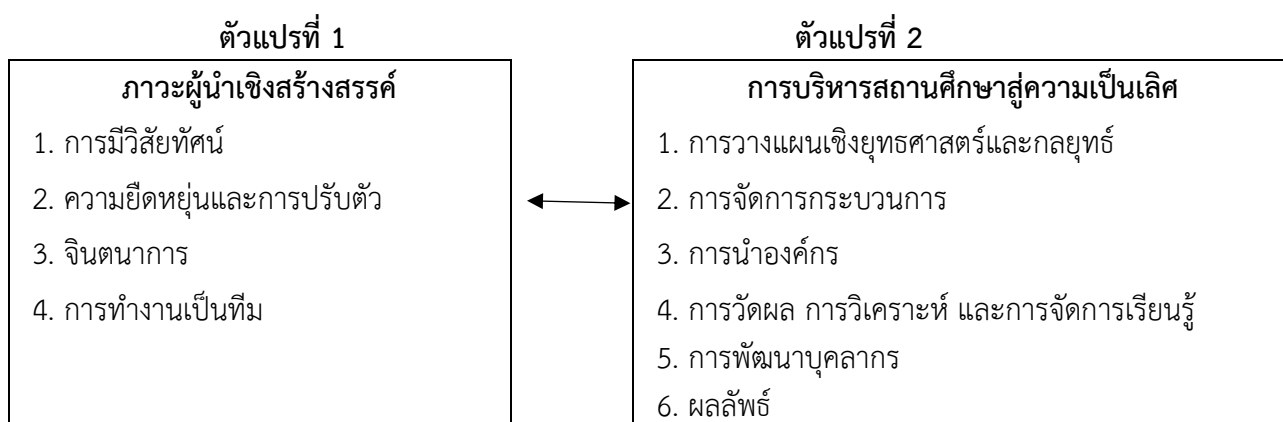
ในด้านของ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยได้เทียบเคียงกรอบแนวคิดกับมาตรฐานคุณภาพระดับสากลอย่างเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) และเกณฑ์ OBECQA ที่ใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อนำมาบูรณาการร่วมกับองค์ความรู้ที่พัฒนาโดยนักวิจัยไทย ได้แก่ ญัฐธัญญา ชัยนนธ์ (2564), พระมหาสุพิชชพล ชิตวิริโย (เชื้อกุล) (2564), ศรรัก ผลาเมธากุล (2564), สุภีร์ สีพาย (2565), ชนิตา ปากหวาน (2565), มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม (2565), สุนิสา เทศเขียว (2565), ธัญติญา ขอบประกอบกิจ (2566), ฝะกานาจ สุคนธรัตน์ (2566), สาลีวรรณ จุติโชติ (2566), รุ่งนภา ดอนเงิน (2567) และวรัญญา ห่อทอง (2567) ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้ 6 ด้าน ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การพัฒนาบุคลากร การจัดการกระบวนการและผลลัพธ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงระบบงานที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลและมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ยั่งยืนมากกว่าเพียงการบริหารงานตามภารกิจประจำ

ดังนั้นการเลือกใช้กรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 4 ด้าน และการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 6 ด้านนี้ เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาในสังกัด สพม.กทม. เขต 2 เป็นพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการศึกษาสูงและมีความซับซ้อนในเชิงการบริหารจัดการมากกว่าพื้นที่ทั่วไป แม้ว่าข้อค้นพบจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทิศทางบวกของตัวแปรเหล่านี้มาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาดการอธิบายเชิงลึกว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเข้าไปเกื้อหนุนระบบงานคุณภาพในแต่ละด้านได้อย่างไร ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังว่าการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาให้ก้าวสู่ระดับสากลได้อย่างเป็นรูปธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ข้อมูลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จากงานวิจัยของ ญัฐธัญญา พลศรีดา (2564), อิบติซาม เจ๊ะหะ (2564), จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565), นคร ชูสอนสาย (2565), ปาณิสรา อะทะโน (2566), สนธยา สมลิคุณ (2566), เสาวนีย์ เกียรติพรศักดิ์ดา (2566), กัลยดา พงศ์ศิริ (2567), รัตนา แปะโค (2567), พรทวีคุณ ศิริคุณ (2568), รณชัย ปิงอุทา (2568), Puccio et al (2007), Robinson, K. (2007), Ubben et al (2011)

และได้ข้อมูลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการสังเคราะห์องค์ประกอบจากงานวิจัยของ ญัตติธนา ชัยนนธ์ (2564), พระมหาสุพิชฐพล ชิตวิริโย (เชื้อกุล) (2564), ศรีรัก ผลาเมธากุล (2564), สุธีร์ สีพาย (2565), ชนิดา ปากหวาน (2565), มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม (2565), สุนิสา เทศเขียว (2565), ธัญติญา ขอบประกอบกิจ (2566), ผะกานาจ สุคนธรัตน์ (2566), สาสิวรรณ จุติโชติ (2566), รุ่งนภา ดอนเงิน (2567), วรัญญา ห่อทอง (2567), ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมุติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน จึงกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณประเภทอธิบายความสัมพันธ์ (Explanatory Correlational Research) เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งหมด 6,076 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 โดยได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้ โดยขั้นตอนที่ 1: การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งสถานศึกษาตามขนาด (เล็ก, กลาง, ใหญ่, และใหญ่พิเศษ) โดยคำนวณสัดส่วนประชากรในแต่ละชั้นภูมิ ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละสถานศึกษาที่ถูกเลือก โดยใช้วิธีการจับฉลาก (Lottery) จนครบตามจำนวนที่กำหนดในแต่ละชั้นภูมิ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2. นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ครอบคลุม เนื้อหา

3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ว นำมาหาค่า IOC ได้ค่า $IOC = 0.60-1.00$

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลอง (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Alpha – Coefficient) ของ Cronbach (1990) ได้ค่า = 0.981

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 4 มาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และตอนที่ 3 แบบสอบถาม การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ลักษณะของ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 375 คน และติดตาม เก็บรวบรวมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืน เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.31	.524	มาก
2. ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว	4.29	.584	มาก
3. ด้านจินตนาการ	4.26	.555	มาก

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.28	.551	มาก
รวม	4.29	.514	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = .514$) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายมิติเพื่อหาจุดเน้นสำคัญของพฤติกรรมผู้นำ พบประเด็นที่น่าสนใจเชิงวิเคราะห์ดังนี้

ด้านที่ผู้บริหารแสดงออกเด่นชัดที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.31$, $SD = .514$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารในสังกัด สพม.กทม. เขต 2 ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางและการมองภาพอนาคตของสถานศึกษา เป็นลำดับแรก รองลงมาคือด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($\bar{X} = 4.29$, $SD = .584$) และด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.28$, $SD = .551$) ตามลำดับ

ในขณะที่ ด้านจินตนาการ ($\bar{X} = 4.26$, $SD = .555$) แม้จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามเกณฑ์การแปลผล แต่ถือเป็นด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่นอย่างมีนัยสำคัญเชิงเปรียบเทียบ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่มีระเบียบแบบแผนและโครงสร้างชัดเจน ผู้บริหารอาจให้ความสำคัญกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (วิสัยทัศน์) มากกว่าการใช้แนวคิดเชิงนวัตกรรมที่แปลกใหม่ (จินตนาการ)

นอกจากนี้ การที่ค่าเฉลี่ยของทุกด้านเกาะกลุ่มกันในช่วง 4.26–4.31 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในระดับต่ำ สะท้อนถึงความคงเส้นคงวาของพฤติกรรมผู้นำในกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	4.31	.516	มาก
2. ด้านการจัดการกระบวนการ	4.27	.505	มาก
3. ด้านการนำองค์กร	4.28	.525	มาก
4. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.29	.500	มาก
5. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.25	.519	มาก
6. ด้านผลลัพธ์	4.32	.499	มาก
รวม	4.29	.471	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = .471$) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายละเอียดรายด้าน พบประเด็นที่น่าสนใจเชิงวิเคราะห์ดังนี้

มิติที่สถานศึกษาดำเนินการได้โดดเด่นที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์ ($\bar{X} = 4.32$, $SD = .499$) และ ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.31$, $SD = .516$) ข้อค้นพบนี้สะท้อนชัดเจนว่าสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมุ่งเน้นการบริหารแบบ "มุ่งผลสัมฤทธิ์" (Result-Based Management) โดยให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายปลายทางและการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ที่เข้มข้น เพื่อตอบสนองต่อตัวชี้วัดความสำเร็จของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นสำคัญ

ในส่วนของมิติที่เป็นระบบสนับสนุน อันได้แก่ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.29$, $SD = .500$) ด้านการนำองค์กร ($\bar{X} = 4.28$, $SD = .525$) และ ด้านการจัดการกระบวนการ ($\bar{X} = 4.27$, $SD = .505$) พบว่ามีค่าเฉลี่ยเกาะกลุ่มอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับภาพรวม แสดงถึงการมีระบบระเบียบและโครงสร้างการบริหารที่เป็นมาตรฐาน (Standardization) ซึ่งช่วยประคับประคองให้การดำเนินงานเป็นไปตามครรลองของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.25$, $SD = .519$) จะพบส่วนต่างของคะแนนที่ชี้ให้เห็นถึง "ช่องว่างเชิงการบริหาร" เมื่อเปรียบเทียบกับด้านผลลัพธ์ที่ได้คะแนนสูงสุด ข้อสังเกตนี้ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษามีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนให้เกิดผลผลิต (Output) แต่ในขณะเดียวกันกลับให้น้ำหนักกับการเสริมสร้างศักยภาพและการดูแลทรัพยากรมนุษย์ (Input) น้อยที่สุด สถานศึกษาควรปรับสมดุลจากการมุ่งเน้นเพียงตัวเลขผลสัมฤทธิ์ มาสู่การให้ความสำคัญกับบุคลากรผู้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product – moment correlation coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ						
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y _{total}
X ₁	.825**	.816**	.784**	.789**	.751**	.774**	.856**
X ₂	.819**	.824**	.798**	.777**	.778**	.779**	.863**
X ₃	.791**	.835**	.809**	.780**	.771**	.783**	.862**
X ₄	.780**	.795**	.773**	.773**	.767**	.761**	.840**
X _{total}	.865**	.880**	.851**	.839**	.825**	.833**	.920**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์(X_{total}) กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา(Y_{total}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .920$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ที่สูงนี้อาจได้รับอิทธิพลจากบริบทเฉพาะของสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีวัฒนธรรมองค์กรแบบมุ่งเน้นความสำเร็จและมีโครงสร้างระบบงานที่เข้มแข็งตามเกณฑ์ OBECQA อยู่เดิม จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศมีการแปรผันตามกัน กล่าวได้ว่า "ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการขับเคลื่อนระบบงานสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล"

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสูง ผลที่ได้มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ เกียรติพรศักดิ์ (2566) ที่พบค่าเฉลี่ยในระดับมากเช่นกัน ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่มีการแสดงออกถึงการเปิดรับนวัตกรรมและการยืดหยุ่นทางความคิดเพื่อแก้ปัญหาความซับซ้อนในองค์กร ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของผู้นำในยุคดิจิทัล

2. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงถึงความสำเร็จในการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพมาใช้ในเชิงปฏิบัติ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ รุ่งนภา ดอนเงิน (2567) ที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพม. ซึ่งพบว่าการมีระบบการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เข้มแข็ง (Strategic Planning) เป็นจุดแข็งสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศ โดยผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ชัดเจน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .920$) ซึ่งสามารถอภิปรายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแต่ละด้านได้ดังนี้

1) วิสัยทัศน์กับการนำองค์กรและการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของผู้บริหารทำหน้าที่เป็นกรอบอ้างอิงในการกำหนดทิศทางองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ อิบตีซาม เจอะหะ (2564) ที่มองว่าวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ช่วยให้การวางแผนยุทธศาสตร์มีความยืดหยุ่นและเท่าทันสถานการณ์

2) ความยืดหยุ่นกับการจัดการกระบวนการ ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงสูง (VUCA World) ความยืดหยุ่นช่วยลดอุปสรรคเชิงโครงสร้าง ทำให้กระบวนการทำงานคล่องตัวขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Danner (2008) ที่ชี้ให้เห็นว่าความยืดหยุ่นมีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิภาพในการปรับปรุงระบบงาน

3) จินตนาการกับการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ จินตนาการเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนวัตกรรม สอดคล้องกับ Stoll and Temperley (2009) ที่อธิบายว่าจินตนาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสวงหาโอกาสใหม่ในการพัฒนาสถานศึกษา

4) การทำงานเป็นทีมกับการพัฒนาบุคลากร การทำงานเป็นทีมช่วยเสริมสร้างความผูกพันและแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ Harris (2009) ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจกับการยกระดับสมรรถนะของบุคลากร

จากผลการวิจัยยืนยันได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย ปิงอุทา (2568) และ จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565) ที่พบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกลยุทธ์สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ควรเน้นการแปลงวิสัยทัศน์ร่วมกับภาคีเครือข่ายออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนและสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อให้บุคลากรทุกคนรับทราบเป้าหมายและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างถูกต้องแม่นยำในทิศทางเดียวกัน

1.2 ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ควรทบทวนระเบียบปฏิบัติที่ล้าสมัยเพื่อลดขั้นตอนงานที่ไม่จำเป็นและเพิ่มความคล่องตัวเชิงระบบ พร้อมทั้งเปิดรับข้อมูลป้อนกลับจากบุคลากรหน้างานเพื่อหาทางออกในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านจินตนาการ ส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเปิดพื้นที่ให้ครูได้คิดค้นนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ โดยมีระบบการจัดการความรู้รองรับไอเดียสร้างสรรค์เพื่อนำมาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพของผู้เรียน

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและลดช่องว่างในการสื่อสารระหว่างฝ่ายงานด้วยกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ เพื่อสร้างพลังร่วมในการทำงานและกระตุ้นให้บุคลากรพร้อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกันมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษา

2. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2.1 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์: นำระบบฐานข้อมูลดิจิทัลมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ที่แม่นยำ และสื่อสารนโยบายไปยังทุกระดับให้รวดเร็ว ครอบคลุม เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร

2.2 ด้านการจัดการกระบวนการ: ออกแบบกระบวนการทำงานใหม่ที่ลดความซ้ำซ้อนและกระตุ้นให้บุคลากรกล้านำนวัตกรรมมาใช้งานประจำ พร้อมทั้งมีการทบทวนระบบงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการมีความทันสมัยและตอบโจทย์ความเป็นเลิศ

2.3 ด้านการนำองค์กร: ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างความศรัทธาแก่บุคลากร ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการรวบรวมพลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

2.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้: พัฒนาระบบคลังความรู้ออนไลน์ที่เข้าถึงง่าย เพื่อให้บุคลากรสามารถสืบค้นมาพัฒนางาน และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจบนฐานข้อมูลจริงในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการพัฒนาบุคลากร: มอบหมายหน้าที่ตามความรู้ความถนัดของรายบุคคลตามหลัก "การใช้คนให้ตรงกับงาน" พร้อมส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ในสายวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพสูงสุดและมีความสุขในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2.6 ด้านผลลัพธ์: บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์กับภาคเอกชนและชุมชน เพื่อระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการจัดการศึกษาซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่เป็นเลิศและมีความยั่งยืน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมผ่านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วแปลงสู่แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ขณะเดียวกันต้องสร้างความยืดหยุ่นในการบริหารโดยทบทวนกฎระเบียบที่ล้าสมัยและลดขั้นตอนที่ซับซ้อน รวมถึงส่งเสริมจินตนาการผ่านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์และการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมผ่านโครงการที่ต้องอาศัยความร่วมมือข้ามฝ่าย ทั้งนี้ การขับเคลื่อนภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวจะต้องบูรณาการกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกมิติ กล่าวคือ ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารต้องแสดงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างศรัทธาแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและคาดการณ์แนวโน้มอนาคต ด้านการจัดการกระบวนการ ต้องส่งเสริมวัฒนธรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรที่พัฒนานวัตกรรม ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ควรพัฒนาระบบคลังความรู้ดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรมอบหมายงานให้สอดคล้องกับสมรรถนะและส่งเสริมการพัฒนาทักษะใหม่ และด้านผลลัพธ์องค์กร ต้องบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใสพร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภายนอกเพื่อระดมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษา การบูรณาการแนวทางทั้งหมดนี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และนำสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในระดับที่สูงมาก การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรใช้สถิติขั้นสูงเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและยืนยันอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงกลไกการส่งผ่านอิทธิพลที่แท้จริง

2. ควรศึกษารูปแบบหรือโปรแกรมการพัฒนภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล เพื่อให้ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ถูกนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการพัฒนาเป็นโปรแกรมฝึกอบรมและทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อประเมินว่าการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถส่งผลกระทบต่อรายการระดับคุณภาพการบริหารสู่ความเป็นเลิศได้จริง

3. การศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในบริบทพื้นที่อื่นที่มีขนาดและทรัพยากรที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการนำผลการวิจัยไปใช้และสร้างมาตรฐานสมรรถนะผู้นำในระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา พงศ์ศิริ. (2567). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีของ Jeanette Plache Parker and Lucy Gremillion Begnaud ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 [การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- จินตนา ตีตวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี].
- ชนิดา ปากหวาน. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- ณัฐธิดา ชัยนนธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย [การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ณัฐธิดา พลศรีตา. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดนครพนม [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี].
- ธัญญา ขอบประกอบกิจ. (2566). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์].
- นคร ชูสอนสาย. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์].
- ปานิสรา อะทะโน. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู [การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].
- ผะกานาจ สุคนธ์รัตน์. (2566). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- พรวิคุณ ศิริคุณ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 26(1), 70–88.
- พระมหาสุพิชชพล ชิตวิริโย (เชื้อกุล). (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

- พัชรภรณ์ ลัมพ์คิน. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ดุขุณินพนธ์ปริญญาดุขุณินพนธ์ิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- รณชัย ปิงอุทา. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- รัตนา แปะโค. (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารครุศาสตร์, 48(12), 248–258.
- รุ่งนภา ดอนเงิน. (2567). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ละอองดาว เชาว์ชอบ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นโรงเรียนสมรรถนะสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].
- วรัญญา ห่อทอง. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].
- ศรรัก ผลาเมธากุล. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- สนธยา สมลิคุณ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย].
- สมปราชญ์ วุฒิจันทร์. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สาวิวรรณ จุติโชติ. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช [ดุขุณินพนธ์ศึกษาศาสตรดุขุณินพนธ์ิต, มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2568). รายงานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2568. กลุ่มนโยบายและแผน.
- สุนิสา เทศเขียว. (2565). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในวิถีสานใหม่ของสถานศึกษาเอกชน [วิทยานิพนธ์ดุขุณินพนธ์ิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

- สุริย์ สipay. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- เสาวนีย์ เกียรติพรศักดิ์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 [การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- อิตติชาม เจะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 [การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.
- Danner, S. E. (2008). *Creative leadership in art education: Perspectives of an art educator* [Master's thesis, Ohio University].
- Harris, A. (2009). Creative leadership. *Management in Education*, 23(1), 9–11.
- Puccio, G. J., Murdock, M. C., & Mance, M. (2007). *Creative leadership: Skills that drive change*. SAGE Publications.
- Robinson, K. (2007). *The principles of creative leadership*. McGraw-Hill.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative leadership teams. *Management in Education*, 23(1), 12–18.
- Ubben, G. C., Hughes, L. W., & Norris, C. J. (2011). *The principal: Creative leadership for excellence in schools* (7th ed.). Pearson.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.